

EUROOPAN IHMISOIKEUSSOPIMUKSEN VIIDESTOISTA PÖYTÄKIRJA

Euroopan ihmisoikeussopimuksen (yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi; SopS 18 ja 19/1990) muuttamisesta tehty viidestoista pöytäkirja on tehty 24 kesäkuuta 2013 Strasbourgissa.

Pöytäkirjan avulla jatketaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toiminnan tehostamista ja pyritään parantamaan tuomioistuimen edellytyksiä käsitellä tehokkaasti ja valittajien oikeusturvaa kunnioittaen suurta vireillä olevien valitusten määrää.

Pöytäkirjassa korostetaan toissijaisuusperiaatetta, jonka mukaisesti yleissopimuksen takaamien oikeuksien ja vapauksien väitetyt loukkaukset tulee ensi sijassa käsitellä kansallisissa tuomioistuimissa ja vasta tarvittaessa toissijaisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa. Samalla vahvistetaan, että sopimuspuolilla on mainitussa kansallisessa soveltamisessaan harkintavaltaa, jonka käyttöä ihmisoikeustuomioistuin puolestaan valvoo. Mainitut periaatteet, joita ei ole aikaisemmin mainittu yleissopimuksessa, lisätään nyt näkymään yleissopimuksen johdannossa.

Yksilövalitus voidaan pöytäkirjan mukaan ottaa tutkittavaksi vain, jos se on jätetty neljän kuukauden sisällä lopullisen kansallisen päätöksen antopäivästä.

Pöytäkirjalla muutetaan ns. ei-merkittävää haittaa koskevaa valituksen tutkittavaksi ottamisen kriteeriä siten, että siitä poistetaan edellytys siitä, että kansallinen tuomioistuin ei ole asianmukaisesti tutkinut asiaa. Mainittu kriteeri lisättiin yleissopimukseen neljännellätoista pöytäkirjalla (SopS 50 ja 51/2010), mutta nyt sitä katsottiin tarpeelliseksi tiukentaa, jotta ihmisoikeustuomioistuin voi keskittyä asiasisällöllisesti tärkeimpiin tapauksiin.

Lisäksi poistetaan osapuolten mahdollisuus vastustaa jaoston päätöstä luopua toimivallastaan suuren jaoston hyväksi asioissa, joihin liittyy tärkeä yleissopimuksen tulkintaa koskeva kysymys tai joissa ratkaisu olisi mahdollisesti ristiriidassa aiemman oikeuskäytännön kanssa. Muutoksen tarkoituksena on tehostaa ja nopeuttaa tällaisten asioiden syvällistä tutkimista suuren jaoston tasolla.

Pöytäkirjalla määrätään myös tuomarien ikäraja siten, että henkilön tulee häntä tuomarin toimeen valittaessa olla alle 65-vuotias.

Suomi allekirjoitti pöytäkirjan 24 päivänä kesäkuuta 2013.

Eduskunta hyväksyi 12 päivänä maaliskuuta 2015 viidennentoista pöytäkirjan siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan sekä lain pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (EV 361/2014 vp – HE 261/2014 vp).

Tasavallan presidentti ratifioi pöytäkirjan ja vahvisti edellä mainitun lain 10 päivänä huhtikuuta 2015.

Hyväksymiskirja talletettiin Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan 17 päivänä huhtikuuta 2015.

Pöytäkirjan 7 artiklan mukaan pöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona kaikki yleissopimuksen korkeat sopimuspuolet ovat 6 artiklan mukaisesti ilmoittaneet suostumuksensa tulla pöytäkirjan sitomiksi. Kun Italia sopimuspuolista viimeisenä talletti ratifioimiskirjansa 21 päivänä huhtikuuta 2021, pöytäkirja tulee näin ollen voimaan 1 päivänä elokuuta 2021.

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetuksen ihmisoi-
keuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta
tehdyn viidennentoista pöytäkirjan voimaansaattamisesta sekä pöytäkirjan lainsää-
dännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantu-
lost.